

Силабус
навчальної дисципліни
Методологія наукового дослідження
2024-2025 навчальний рік

Освітня програма **«Середня освіта. Біологія та здоров'я людини».**
Спеціальність 014 Середня освіта
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень вищої освіти

Викладач (і) Хатунцева Світлана Миколаївна
Посилання на сайт <https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=1401>
Контактний тел. 096 461 33 15
E-mail викладача: katunceva1974@gmail.com
Графік консультацій Вівторок 13.00 -14.20 год.
Субота 13.00 -14.20 год.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3/ 90 год.	очна (денна)	12 год.	12 год.	64 год.	залік
	заочна (дистанційна)	4 год.	4 год.	82 год.	

Семестр: осінній,

Мова навчання: українська

Ключові слова: методи дослідження, технології, умови, методологічні принципи, академіна доброчесність.

Мета курсу: розкрити основні положення методології науково-педагогічного дослідження, теоретичні засади експериментально-дослідницької діяльності в освітній галузі, підготувати до виконання самостійного наукового дослідження у галузі педагогіки.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукового дослідження» є сучасні технології наукових педагогічних досліджень у сукупності їх методологічних засад та системи методів.

У результаті вивчення дисципліни студент буде **знати:** понятійно-категоріальний науковий апарат педагогічного наукового дослідження; методологію та методи здійснення педагогічного дослідження; принципи написання наукових робіт різних жанрів та вимоги щодо їх оформлення.

У результаті вивчення дисципліни студент буде **вміти:** визначати актуальну проблему дослідження, обґрунтовувати доцільність її розробки, формулювати науковий апарат; добирати методи педагогічного наукового дослідження, адекватні його меті та завданням; планувати й проводити теоретичний та емпіричний науковий пошук, педагогічний експеримент; обробляти й інтерпретувати результати проведеного дослідження; узагальнювати результати дослідно-експериментальної роботи у різних видах наукової продукції (у вигляді реферату, огляду, тез доповіді, наукової статті, магістерської роботи).

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності	Результати навчання
ПК. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов..	РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.
ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній	РН2. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх

<p>діяльності.</p> <p>ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.</p> <p>ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.</p>	<p>практичного застосування у професійній діяльності.</p> <p>РН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.</p> <p>РН8. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.</p>
---	---

Зміст курсу:

Тема 1. Методологічні засади педагогічного наукового дослідження. Поняття про методологію науки. Методологія – вчення про методи, принципи і способи наукового пізнання. Будова, функції і рівні методології педагогіки. Філософський рівень методології наукового пізнання, діалектика. Загальнонауковий рівень методології наукового пізнання: системний, синергетичний підходи. Конкретнонауковий рівень методології педагогічного дослідження: особистісно орієнтований, культурологічний, діяльнісний, традиційний, технологічний, формаційний та інші підходи. Методологічні принципи педагогічного дослідження: принцип детермінізму; єдність зовнішніх дій і внутрішніх умов розвитку, активності особистості; єдність психіки і діяльності тощо.

Тема 2. Понятійний апарат наукового дослідження. Протиріччя між запитамі практики і обмеженими можливостями педагогічної теорії. Шляхи визначення педагогічної проблеми: аналіз історії розвитку проблеми, історіографія проблеми, глибоке вивчення сучасного стану освітньої сфери, аналіз широкої бази наукових джерел, встановлення меж вірогідного матеріалу. Вимоги до формулювання теми дослідження (загальнопедагогічні і конкретно-наукові, стильові). Актуальність як критерій важливості теми для збагачення наукового знання, розв'язання насущних проблем педагогічної практики. Обґрунтування актуальності дослідження. Визначення і суть об'єкта і предмета дослідження як теоретичного ядра дослідження, їх співвідносність. Поняття про мету і завдання дослідження. Формулювання завдань дослідження як конкретизація мети і визначення логіки його здійснення. Гіпотеза наукового дослідження. Типи гіпотез. Алгоритм формулювання. Вимоги до гіпотези у науково-педагогічному дослідженні. Завдання наукового дослідження. Наукова новизна. Практичне значення.

Тема 3. Методи педагогічного наукового дослідження. Метод наукового пізнання: сутність, зміст, основні характеристики. Класифікація методів наукового пізнання: філософські, загальнонаукові підходи і методи, конкретнонаукові, дисциплінарні і методи міждисциплінарного дослідження. Класифікація методів педагогічних досліджень: емпіричні, теоретичні, методи математичної статистики, обробки та інтерпретації результатів наукової роботи. Дослідницькі можливості різних методів.

Загальнонаукові логічні методи і прийоми пізнання (аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, моделювання тощо).

Взаємозв'язок предмету і методу дослідження. Загальна характеристика емпіричних методів педагогічного дослідження.

Метод вивчення педагогічної наукової і методичної літератури. Етапи і прийоми роботи з книгою. Бібліографічний пошук. Методика обробки отриманої інформації і види її представлення (виписування, цитати, таблиці, діаграми, графіки). Характеристика понять: картотека, каталог, бібліографія.

Спостереження як метод збору педагогічної інформації. Сутність дослідницького спостереження. Види спостережень: цілеспрямоване і випадкове; суцільне і вибіркоче; безпосереднє і опосередковане; тривале і короткочасне; відкрите і приховане; констатуюче і оцінююче; суцільне і вибіркоче; неконтрольоване і контрольоване; каузальне та експериментальне; польове і лабораторне. Організація спостереження, техніка фіксації спостережуваного психолого-педагогічного явища. Достойнства і недоліки методу спостереження. Розробка програми спостереження.

Бесіда як метод дослідження. Дослідницька функція бесіди. Види бесід. Методика проведення і техніка фіксації результатів (у формі протоколів, щоденників; за допомогою технічних засобів тощо). Розробка змісту бесіди.

Методи опитування в структурі психолого-педагогічного дослідження. Місце і функції методів опитування: анкетування, цитування, інтерв'ювання, соціометрії. Переваги і недоліки методів опитування. Особливості обробки результатів, отриманих у ході використання методів опитування.

Анкетне опитування. Види анкет: відкриті, закриті, змішані. Достойнства і недоліки даного методу. Процедура підготовки анкети, вимоги до змісту питань.

Інтерв'ю. Особливості проведення. Розробка анкети та інструкції до її проведення.

Експертне опитування: сутність, зміст, особливості проведення. Відбір експертів. Кількісна оцінка думки експертів — метод полярних балів. Переваги і недоліки.

Тестування. Види тестів: тести інтелекту, тести досягнень. Вимоги, що пред'являються до тестування: надійність і валідність. Переваги і недоліки даного методу. Особливості організації і проведення психолого-педагогічного тестування.

Соціометрія. Сутність методу, його достоїнства і недоліки. Особливості використання в дослідній роботі. Збір і обробка результатів, їх інтерпретація.

Метод вивчення продуктів дитячої діяльності. Особливості та використання методу в педагогічних дослідженнях. Цілі вивчення дитячих робіт. Обробка та інтерпретація результатів дитячої творчості.

Метод вивчення педагогічної документації. Контент-аналіз документів. Цілі використання методу, критерії аналізу та оцінок. Обробка результатів, їх інтерпретація.

Метод вивчення та узагальнення педагогічного досвіду. Передовий, новаторський і модифікуючий педагогічний досвід. Узагальнення результатів, їх аналіз і висновки.

Метод експерименту в педагогічному науковому дослідженні. Загальна характеристика методу експерименту, його особливості в практиці педагогічного наукового дослідження, сильні, слабкі сторони. Роль експерименту серед методів вивчення педагогічних процесів і явищ. Види експериментів. Планування експерименту. Підготовка, організація і проведення психолого-педагогічного експерименту. Збір, обробка і аналіз експериментальних даних.

Теоретичні методи педагогічного наукового дослідження: аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання тощо.

Проблема вимірювання педагогічних явищ. Статистична обробка даних у педагогічному науковому дослідженні. Програма і процедури вимірювання. Способи графічного і табличного представлення результатів дослідження. Інтерпретація результатів математичної обробки експериментальних даних.

Тема 4. Організація та проведення педагогічного наукового дослідження. Методологічні вимоги до проведення педагогічного наукового дослідження. Методологічні вимоги до результатів дослідження: об'єктивність, достовірність, надійність, довідність тощо.

Умови проведення педагогічного дослідження.

Задум, структура і логіка проведення педагогічного наукового дослідження, варіативність його побудови. Комплексність дослідження. Зміст і характеристика основних етапів дослідження, їх взаємозв'язок і субординація.

Розробка технології проведення дослідження. Критерії оцінки отриманих даних, їх якісний і математичний аналіз. Основні способи обробки дослідних даних. Особливості обробки даних, отриманих різними методами. Наукові висновки. Формулювання практичних рекомендацій для оптимізації педагогічного процесу. Використання результатів педагогічного дослідження в педагогічній практиці.

Тема 5. Оформлення результатів наукового пошуку. Керівництво науковими роботами школярів (МАН). Оформлення результатів наукової праці. Основні вимоги до змісту, логіки і методики викладу дослідницького матеріалу. Вимоги до оформлення наукових статей, тез, магістерських робіт. Роботи МАН: загальні положення, основні вимоги до учнівських робіт, структура роботи, вимоги до змісту, правила оформлення, умови проведення.

Професійно-значущі особистісні якості педагога-дослідника. Педагогічна культура та майстерність педагога-дослідника: загальна культура та ерудиція, професійні знання, дослідницькі здібності та вміння, дослідницька педагогічна спрямованість. Творчість і новаторство в роботі педагога-дослідника. Рефлексія педагога-дослідника в системі його наукової і практичної діяльності.

Тема 6. Академічна доброчесність у науковій діяльності. Змістове наповнення поняття «академічна доброчесність» у законі Про вищу освіту. Нормативно-правова база з дотримання академічної доброчесності в Україні та БДПУ. Поняття плагіату, його різновиди. Коректна робота з джерелами наукового дослідження. Шляхи запобігання науковому плагіату. Методи виявлення плагіату в наукових роботах. Антиплагіатні програми та їх застосування. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP)

Методи навчання: проблемна лекція, дискусія, мозковий штурм, робота в малих групах, аналіз рекомендованої літератури, виконання практичних завдань..

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного контролю та підсумкового контролю і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі усного екзамену.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100
Лекційні заняття	6		
Практичні заняття	44		
Підсумковий контроль		50	
залік	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		Відмінно
	1-17	18-25	26-29	30-32	33-39	40-45	46-50
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано		Зараховано				
Лекційне заняття 1		1	1	1	1	1	1
Лекційне заняття 2			1	1	1	1	1
Лекційне заняття 3				1	1	1	1
Лекційне заняття 4					1	1	1
Лекційне заняття 5						1	1
Лекційне заняття 6							1
Всього	0	1	2	3	4	5	6
Практичне заняття 1	2,8	4	4,5	4,8	5,8	6,6	7,3
Практичне заняття 2	2,8	4	4,5	4,8	5,8	6,6	7,3
Практичне заняття 3	2,8	4	4,5	4,8	5,8	6,6	7,3
Практичне заняття 4	2,8	4	4,5	4,8	5,8	6,6	7,3
Практичне заняття 5	2,8	4	4,5	4,8	5,8	6,6	7,3
Практичне заняття 6	2,8	4	4,5	4,8	5,8	6,6	7,3
Всього	17	24	27	29	35	40	44
Разом максимальна кількість набраних балів	17	25	29	32	39	45	50

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		Відмінно
	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Питання 1	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Питання 2	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Питання 3	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6

Максимальна кількість набраних балів	17	24	28	32	38	44	50
--------------------------------------	----	----	----	----	----	----	----

Таблиця 4. Відповідність результатів контролю знань за різними шкалами та критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності за 100-бальною шкалою	Шкала оцінювання ЄКТС		Критерії оцінювання	Національна шкала оцінювання	
	Оцінка за шкалою ЄКТС	Значення оцінки за шкалою ЄКТС		Екзамен, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, може використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої відповіді.	відмінно	зараховано
78-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці творчо розв'язує вправи і завдання у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	
65-77	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовує її на практиці; вміє контролювати власну діяльність; виправляти помилки, добирати аргументи для підтвердження своїх думок.	добре	
58-64	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Задовільно	
50-57	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	Задовільно	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, фрагментів.	незадовільно	

Таблиця 5. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64			задовільно
50-57	E (задовільно)		
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література:

Основна:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є.Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг.ред.Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. Київ; Таксон, 2016. 234 с.
3. Дубасенюк О. А. Методологія та методи науково-педагогічного дослідження: навч.-метод. посіб. Житомир: Полісся, 2016. 256 с.
4. Грицай Н. Б. Методична підготовка майбутніх учителів біології в університетах Польщі та України: компаративний аналіз. *Development and modernization of social sciences: experience of Poland and prospects of Ukraine: collective monograph*. Vol. 1. Lublin : Izdawniciba “Baltija Publishing”, 2017. P. 116–133.
5. Грицай Н.Б. Інноваційні технології у методичній підготовці майбутніх учителів біології. *Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах*: монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої та Г. Ю. Ніколаї. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. С. 285–305.
6. Грицай Н. Б. Європейський досвід методичної підготовки майбутніх учителів біології. *Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph*. 1st. ed. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2018. P. 306–326. DOI: [10.30525/978-9934-571-27-5_15](https://doi.org/10.30525/978-9934-571-27-5_15)
7. Hrytsai N. B. The System of Methodical Training of Future Teachers of Biology. *Theoretical and practical aspects of development of modern sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2018. Vol. 2. P. 1–19. DOI: http://dx.doi.org/10.30525/978-9934-571-27-5_15
8. Грицай Н. Б. Інноваційні технології навчання біології: навчальний посібник. Львів: Новий світ – 2000, 2019. 176 с.
9. Hrytsai N. B. Peculiarities of professional training of future biology teachers in Slovenia and Romania. Modern researches in psychology and pedagogy: Collective monograph / Baia

Mare, Romania. Riga: Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2020. P. 128–144.
DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-36-5/7>

10. Козловський Ю. М. Методика науково-педагогічного дослідження: навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 192 с.

11. Козловський Ю. М. Методологія педагогічного дослідження: навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 196 с.

12. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 284 с.

13. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

14. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2016. 260 с.

15. Науково-педагогічне дослідження: навчальний посібник для магістрантів / Укладачі : Н.Н. Чайченко, О.М. Семенов, Л.М.Артюшкіна, О.М.Рудь. Суми: СОППО, 2016. 190 с.

Допоміжна:

1. Ануфрієва О. Л. Оцінка якості психолого-педагогічного наукового дослідження. URL : <http://www.cippe.edu.ua/forum/index.php> (дата звернення: 19.08.2021).

2. Гончаренко С. У. Вимірювання в педагогіці. *Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посіб.* / укладачі: В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна; за заг. ред. В. І. Лозової. Харків: Віровець А. П.; Апостроф, 2011. С. 345–367.

3. Глазкова І.Я. Методологічні орієнтири дослідження проблеми формування у майбутнього вчителя компетентності запобігання і подолання бар'єрів. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського: [зб. наук. праць]*. Одеса: ПНПУ, 2012. Вип. 9-10. С. 258–265.

4. Глазкова І.Я. Конкретно-науковий рівень методологічних підходів до розкриття проблеми компетентності запобігання і подолання бар'єрів у майбутнього вчителя. *Проблеми сучасної педагогічної освіти: [зб. наук. праць Кримського гуманіт. ун-ту]*. Ялта : КГУ, 2012. Вип. 37.С. 195–203.

5. Glazkova, I., Khatuntseva S., Yaroshchuk L. Professional Pedagogical Culture: Historical Culturological Aspect. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 2020. 12 (3), 144-162. URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/2714/2538> (last accessed: 19.08.2021).

6. Лузан П. Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. Основи науково-педагогічних досліджень: навч. посібник. 3-є вид. доп. Київ: НАКККиМ, 2011. 314 с.

7. Методика науково-педагогічного дослідження. URL: http://firstedu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=57:2011-01-06-11-21-16&catid=20:2011-01-03-11-20-33&Itemid=13 (дата звернення: 19.08.2021).

8. Методологічні засади педагогічного дослідження: монографія / авт. кол: Є.М. Хриков, О.В. Адаменко, В.С. Курило та ін. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 248 с.

9. Гончаренко С. У., Сухомлинська О. В. Методологія та технологія педагогічних досліджень. *Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посіб.* / укладачі: В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна; за заг. ред. В. І. Лозової. Харків : Віровець А. П.; Апостроф, 2011. С. 321–379.

10. Наукові підходи до педагогічних досліджень: колективна монографія / за заг. ред. докт. пед. наук, проф., чл.-кор. НАПН України В.І. Лозової. Харків: Вид-во Віровець А. П. Апостроф, 2012. 348 с.

11. Науменко О. М. Методика організації наукових досліджень в умовах запровадження комп'ютерно орієнтованих засобів навчання: [методичні рекомендації].

Інформаційні технології і засоби навчання. 2010. №6 (20). URL: <http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/ITZN/em20/content/10nomsof.htm> (дата звернення: 19.08.2021).

12. Педагогічний експеримент: навч. посіб. для студ. пед. вузів / Євдокимов В.І., Агапова Т.П., Гавриш І.В., Олійник Т.О. Харків: ОВС, 2001. 148 с.

13. Гончаренко С. У. Педагогічний експеримент. *Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посіб.* / укладачі: В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна; за заг. ред. В. І. Лозової. Харків: Віровець А. П.; Апостроф, 2011. С. 336–345.

14. Гончаренко С. У. Понятійний апарат педагогічного дослідження. *Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посіб.* / укладачі: В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна; за заг. ред. В. І. Лозової. Харків: Віровець А. П.; Апостроф, 2011. С. 332–336.

15. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. / Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Словенко Е.І. К.: Лібра, 2004. 344 с.

16. Расторгуєва І.С., Єфімова А.І, Хатунцева С.М., Кара С.І. Сучасні реабілітаційні технології у сфері здоров'я. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки, 2022, Вип. 3. Бердянськ : БДПУ, 2022. С. 381-388.*

17. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень: конспект лекцій: посіб. К.: Академвидав, 2004. 208 с. Щука Г. П. Методологічні основи порівняльно-педагогічних досліджень. *Науковий вісник Донбасу : Електронне наукове видання*. 2012. №2 (18). URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN18/12sgpopd.pdf> (дата звернення: 19.08.2021).

19. Хатунцева С.М. Основи анатомії та фізіології нервової системи. Бердянськ: БДПУ, 2021. 82 с.

20. Хатунцева С.М. Формування культури інформаційної діяльності майбутніх учителів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2020. Вип. 68. Т. 2. С.220–224.

21. Хатунцева С.М. Технологія формування готовності майбутніх учителів до здоров'язбережувальної діяльності у процесі професійної підготовки. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 27. Т. 6. Видавничий дім "Гельветика", 2020. С. 155–159.

22. Хатунцева С.М. Проблема реалізації педагогічних завдань вчителя біології та основ здоров'я. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2019. Вип. 66. Т. 2. С.160–165.

23. Хатунцева С.М. Методологічні підходи до розкриття проблеми формування у майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі індивідуалізації професійної підготовки. *Педагогіка та психологія*. Харків, 2017. Вип. 58. С. 167–179.

24. Хатунцева С.М. Глазкова І.Я., Ляхова І.М. Хатунцева С.М. Забезпечення безбар'єрного доступу до здоров'язбережувального освітнього середовища. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр.* Вип. 1. 2023. 436 с. С. 410-418.

25. Хатунцева С.М., Хоменко О.М. Вивчення функціональної системи рухів на засадах індивідуалізації професійної підготовки фахівців. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр.* Вип. 1. Бердянськ : БДПУ, 2022. С. 398–405.

26. Glazkova, I., Khatuntseva, S., Vaseiko, Y., Shymanovych, I., & Yaroshchuk, L. Future teachers' training to application of cognitive barrier s in professional activities during the Covid-19 pandemic *Amazonia Investiga*, 1 (50), (2022), 66–78. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.50.02.7>

27. Glazkova, I., Khatuntseva, S., Yaroshchuk L. Professional Pedagogical Culture: Historical Culturological Aspect. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 12 (3), (2020), 144–162. URL: <https://publons.com/publon/36911847/> .

28. Khatuntseva, S., Kabus, N., Portyan, M., Zhernovnykova, O., Kara, S., & Knysh, S. The Method of Forming the Health-Saving Competence of Pedagogical Universities' Students. *Revista Romane ascapentru Educatie Multidimensionala*, 12 (1), (2020), 185–197. (Web of Science) (<https://publons.com/publon/32455010/>)

29. Khatuntseva S., Glazkova I., Khatuntseva O. Issue of barriers of self-knowledge in the process of formation of future specialists' readiness for self-improvement. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2022. С. 455–463.*

30. Nalyvaiko O., Prokopenko A., Kabus H., Khatuntseva S., Zhukova O., & Nalyvaiko H. Project-digital activity as a means of forming digital competence of humanities specialties' students. *Information Technologies and Learning, Tools*, 87(1), (2022), 218–235. <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4748>

12. Інформаційні ресурси

1. Методологія педагогіки. URL: http://pidruchniki.ws/1878100834951/pedagogika/metodologiya_pedagogiki.
2. Методологія педагогічного дослідження. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/3523/97/>.
3. Сайт PsyList.net. Психологічні, психолого-педагогічні тести, стимульний матеріал, методики, хрестоматія та статті з психолого-педагогічної тематики, словник, бібліотека. URL: <https://psylist.net/>
4. APA Ethical Code. Етичний кодекс Американської психологічної асоціації, що вступив в дію в 2003 р. URL: <http://www.apa.org/ethics/code2002.html>.
5. AmoebaWeb. Research Methods. Сторінка, присвячена методам психологічних досліджень. Містить ресурси з статистичних методів обробки результатів досліджень, питань визначення валідності та надійності, різних типів методів. URL: http://www.vanguard.edu/faculty/ddegelman/amoebaweb/index.aspx?doc_id=853.
6. Research Methods and Statistics Links by Subtopic. Сторінка містить посилання на ресурси з методології соціально-психологічних досліджень, етики досліджень, статистичних методів, програмного забезпечення для обробки даних на комп'ютері користувача та дистанційно та інших. URL: <http://www.socialpsychology.org/methods.htm>.
7. Testing and Assessment. Сторінка сайту PsychWeb, присвячена тестуванню та оцінюванню. URL: <http://www.psywww.com/resource/bytopic/testing.html>.
8. Experiments in Psychology. Сторінка, присвячена психологічним експериментам. Містить програмне забезпечення вільного доступу, за допомогою якого можна відтворити низку класичних експериментів, а також корисні посилання. URL: <http://www.du.edu/psychology/methods/experiments.htm>.
9. Visualizing Statistical Concepts. Сторінка містить програмне забезпечення для візуалізації основних статистичних понять. URL: <http://www.du.edu/psychology/methods/concepts/index.htm>.
10. Psychology Experiments on the Internet. Сайт містить програмне забезпечення, що надає можливість бажаним взяти участь в Інтернет-експерименті або провести власний експеримент у Мережі. URL: <http://psychexps.olemiss.edu/>.
11. International Journal of Internet Science. Міжнародний електронний журнал з наукових досліджень в Інтернет. URL: <http://www.ijis.net/>.
12. InterStat: Statistics on the Internet. Електронний журнал, присвячений статистичним дослідженням в Інтернет. URL: <http://interstat.statjournals.net/>.
13. Сайт кандидата педагогічних наук, доцента Лаппо Віолетти Валеріївни, викладача кафедри педагогіки і психології Коломийського інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Сторінка присвячена основам науково-педагогічних досліджень. URL: http://lappovv.ucoz.ua/index/osnovi_naukovo_pedagogichnih_doslidzen/0-19.

Ресурс, який можна використати для неформальної освіти здобувачів вищої освіти:
Академічна доброчесність: онлайн-курс для вчителів старших класів. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>.

Результатом виконаного завдання є сертифікат про проходження онлайн курсу «Академічна доброчесність» на платформі відкритих безкоштовних курсів EdEra за посиланням <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>.